

«Великий українець»

Сценарій літературного вечора

Ведучий. За думою дума роєм вилітає;
Одна давить серце, друга роздирає,
А третя тихо, тихесенько плаче
У самому серці, може, й Бог не бачить.
Кому ж її покажу я,
І хто тую мову
Привітає, угадає
Великеє слово
Всі оглухли – похилились
В кайданах...байдуже...
Ти смієшся, а я плачу,
Мій великий друже.
(Т. Шевченко. «Гоголю»)

Ведуча. Це слова одного великого українця – Тараса Шевченка – про іншого – Миколу Гоголя. Кобзар плакав над долею українців. А Гоголь сміявся... Так, сміявся крізь сльози.

Ведучий. Але і Гоголь, і Шевченко любили Україну всім серцем, всією суттю, бо були справжніми синами землі своєї.

Українська народна пісня «Ніч яка місячна».

Читець. Уривок «Чи знаєте ви українську ніч».

Ведуча. Серед чудової полтавської природи на Миргородщині розкинулось село Великі Сорочинці. Тут у маєтку вельможі Трощинського 20 березня 1809 року народився Микола Гоголь. Вже саме його народження окутане містиком, що супроводжуватиме письменника все життя.

Ведучий. В історії зустрічі батьків Гоголя присутнє Боже провидіння. Василь Гоголь, батько майбутнього письменника, довго хворів на пропасницю. Змучений хворобою, він звернувся до заступництва Божої Матері – подався до Ахтирки Харківської губернії, де у церкві був чудотворний образ Божої Матері. Після цієї молитви Василю Гоголю приснився сон.

Василь Гоголь. *«Я був у тому храмі, де молився. Раптом царські ворота відчинились, і з'явилась цариця у Порфирі і короні і почала говорити до мене: «Ти одужаєш і одружишся, та ось твоя дружина...» Цариця підняла руку і коло її ніг з'явилась маленька дитина, обличчя якої*

запам'яталось назавжди. Прокинувся я здоровим. Минув час, і сон почав збуватись.

Одного разу в церкві с. Яреськи я познайомився з панею Трощинською, з якою була її мала племінниця, як дві краплі води схожа на дівчину зі сну.»

Ведуча. З тих пір Василь Гоголь намагався якомога частіше бачитись з дівчинкою Марійкою, яка була набагато молодшою від нього. Коли Марійці виповнилось 14, вони одружились.

Ведучий – літературознавець. Чи знаєте ви, що рід Гоголів Яновський пов'язаний із славними українськими родами Дорошенків, Мазепи. Полуботка? Перекази розповідають і про походження Гоголів від наказного козачого полковника Остапа Гоголя.

А недавно архівні дані відкрили ще одну незвідану сторінку біографії письменника: виявляється Гоголь має і польське коріння.

Ведучий. Дитинство Миколи Гоголя проходило в чарівному світі полтавського краю, овіяному легендами, повір'ями, історичними переказами, що мали великий вплив на уяву хлопця.

Ведуча. Зовсім поруч до маєтку Гоголів-Яновських була Диканька, оспівана згодом письменником. Це були володіння Кочубея, ворога Івана Мазепи, але батька Мотрі – коханої славного гетьмана. З захопленням Микола слухав розповіді про таємні побачення Мазепи і Мотрі, бачив дуб, під яким буцімто вони зустрічались. В Диканьці показували і сорочку страченого Кочубея...

Ведучий. А ще хвилювала уяву і розкішна природа, і неповторні народні звичаї і обряди, і чудові пісні, і оповіді про русалок та відьом. Може, саме тому згодом, будучи глибоко релігійною людиною, Микола Гоголь стане неперевершеним містиком.

Танець русалок.

Инсценізація уривка з повісті «Майська ніч, або Утоплена».

Левко і Галя.

Левко. О, не тремти, моя красна калинонько. Ти знаєш, що мені і години не бачити тебе гірко.

Галя. Знаєш, що я думаю? Мені ніби щось на вухо шепче, що згодом нам не бачитись так часто. Дівчата дивляться так заздрісно, а хлопці...

Левко. О, моя Галю!

Галя. Подивись, подивись! Он-он далеко мигнули зірочки: одна, друга, третя, четверта, п'ята... Кажуть . це ангели Божі повідкривали віконця своїх світлих хаток і дивляться на нас. Бачиш дім? Пам'ятаю, коли була ще малою, щось страшне розповідали про цей дім.

Левко. Давно, моє серденько, жив в цьому домі сотник. У сотника була дочка, ясна, як світ...Сотникова жінка давно вже померла; задумав сотник одружитися з іншою. «Будеш ти мене ніжити, як і раніше, коли візьмеш другу жінку?» – «Буду, моя дочко; ще міцніше притискатиму тебе до

серця! Буду, моя дочко, ще яскравіші даруватиму сережки й мониста.» Гарна була молода дружина...тільки так страшно глянула на свою падчірку, що та скрикнула, її побачивши; і хоч би слово за весь день сказала сувора мачуха. Настала ніч...закрилась і панночка в своїй світлиці. Гірко стало їй; стала плакати.

Галя. А як же не плакати? Мабуть, передчувала, бідненька, нещастя.

Левко. Слухай далі, серденько. Дивиться дівчина: страшна чорна кішка крадеться до неї; шерсть на ній горить і залізні кігті стукають по підлозі...На стіні висіла батькова шабля. Схопила і брязь по підлозі – лапа з залізними кігтями відскочила, і кішка з виском пропала в темному кутку. Цілий день не виходила з світлиці своєї молода дружина; на третій день вийшла з перев'язаною рукою...Угадала бідна панночка, що мачуха її відьма і що вона перерубала їй руку. На п'ятий день вигнав сотник свою дочку з дому і кусня хліба не дав на дорогу. Тільки тоді заридала панночка, закривши руками біле лице своє: «Погубив ти, батьку, рідну дочку свою! Погубила відьма грішну душу твою!» З цього берега кинулась панночка в воду, і з тої пори не стало її на світі.

Галя. А відьма?

Левко. Відьма? Бабусі вигадали, що з тої пори всі утоплениці виходили в місячну ніч в панський сад грітись до місяця; і сотникова дочка стала над ними головною. Одної ночі побачила вона мачуху свою біля ставка, напала на неї і з криком потягнула в воду...Та не бійся!

Спи спокійно, та не думай про ці бабські вигадки! Ходімо, Галю!

Ведучий. Перші науки майбутній письменник проходив вдома. Після навчання в Полтавському повітовому училищі і Ніжинській гімназії Микола Гоголь їде в Петербург. З 1828 р. він житиме поза Батьківщиною.

Росія, Італія, Швейцарія. Німеччина, Франція – в цих країнах жив і творив великий українець.

Ведуча І свої всесвітньо відомі твори – «Вечори на хуторі біля Диканьки», «Мертві душі», «Шинель», «Тарас Бульба» – він написав поза рідною землею іноземною мовою. Чому?

Ведучий. Бо так історично склалося, що бездержавна українська нація змушена була працювати на користь державних націй, до складу яких входила. Такою була тодішня реальність, з якою змушені були миритися багато обдарованих українців, в т.ч. і Гоголь.

Ведуча. Але Микола Гоголь був українським письменником, хоч писав російською мовою, бо він дивився на світ очима українця – доброго, мрійливого, веселого і невтомного оптиміста. В його творах виявилася не просто українська стихія, а справжній український патріотизм, бо водила пером синівська любов.

Козацький марш.

Читець. Уривок з повісті «Тарас Бульба».

Ведучий. Сьогодні ми відзначаємо 200-ліття з дня народження письменника, та Гоголь завжди сучасний. Він допомагає людям заглянути в найпотаємніші куточки душі своєї, замислитись над сьогоднішнім і завтрашнім днем – своїм, країни, світу.

Ведуча. Він хоче , щоб світ був добрішим, а люди більш співчутливими один до одного.

Ведучий. Він прагне, щоб людина боролась із своїми та суспільними недоліками, і життя стане кращим.

Ведуча. А ще Гоголь вчить нас радіти, не тратити віри і бачити життя у всій красі і різноманітності.

Ведучий. Пропонуємо вам сучасну інтерпретацію повісті «Ніч перед Різдвом».

Інсценізація «Диканька Forever».

Ведучий. Люди масштабу Миколи Гоголя – це люди світу, бо їх твори перейшли часові і географічні кордони.

Ведуча. Попри всі суперечки, Гоголь усією суттю своєю – наш, український, і в його творах сконцентрована могутня духовна сила, величезна життєва енергія, яка вічно працюватиме на Україну! І на світ!

Джерело: elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/1143/1/3-Сценарій%20Гоголь.doc